

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

19 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Victor Boico, Nadejda Toma, Anatolie Țurcan, Dumitru Mardari

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018, în cauza penală privindu-i pe

Gurschi Elena Xxxxx, născută la xxxxx, originară din mun. Xxxxx, domiciliată mun. Xxxxx str. Xxxxx ap. xxx;

Gurschi Vasile Xxxxx, născut la xxxxx, originar din mun. Xxxxx, domiciliat mun. Xxxxx str. Xxxxx ap. xxx

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță:

de la 19.05.2015 – până la 09.12.2016

instanța de apel:

de la 10.01.2017 – până la 16.05.2017

de la 14.12.2017- până la 11.09.2018

instanța de recurs ordinar:

de la 08.08.2017 – până la 07.11.2017

de la 18.10.2018 – până la 19.03.2019

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 09 decembrie 2016, Gurschi Elena Xxxxx și Gurschi Vasile Xxxxx învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, au fost achitați, pe motiv că fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că, potrivit rechizitoriului Gurschi Elena și Gurschi Vasile, au fost învinuiți de organul de urmărire penală pentru faptul că, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune s-au adresat la 25 septembrie 2013 către Societatea de Asigurări - Reasigurări „Donaris - Group” SA, cu sediul pe str. xxxxx, mun. Xxxxx, cu declarația de daune nr. 2301/2013 în baza contractului de asigurare a vehiculelor terestre (autocasco) nr. CSK2013-01-0420 din 08.07.2012, prin care a asigurat la SAR „Donaris - Group” SA autoturismul de model Toyota Avensis, cu n/î XXXXX, anul producerii xxx, solicitând despăgubiri care conform procesului-verbal de constatare a pagubelor a fost estimat la 140.000 lei,

pentru deteriorarea considerabilă a autoturismului asigurat, care din declarațiile făcute de Gurschi Elena și conducătorul auto Gurschi Vasile s-a produs în rezultatul accidentului rutier din data de 12.09.2013, în jurul orei 00.10, pe traseul L 54, porțiunea de drum Hulboaca- Anenii Noi, în urma coliziunii cu un copac.

Conform concluziei raportului de constatare tehnico-științific nr. 694 din 14.10.2013 s-a stabilit că, dintre bara de protecție din față a autoturismului de model Toyota Avensis, cu n/î XXXXX și copacul în cadrul accidentului rutier din data de 12.09.2013 pe traseul Hulboaca - Anenii Noi a avut loc o coliziune. Deteriorările porțiunii metalice a barei de protecție din față, cât și deteriorările pe partea stângă de jos a barei de protecție din față și jumătatea stângă a fustei barei de protecție a automobilului indicat, nu au fost produse în momentul accidentului rutier din 12.09.2013 pe traseul Hulboaca - Anenii Noi, dar au fost cauzate în alte circumstanțe. Printre piesele deteriorate a autoturismului de model Toyota Avensis, cu n/î XXXXX, colectate de către conducătorul auto după accidentul rutier indicat și depozitate în portbagajul automobilului, s-a stabilit prezența fragmentelor de piese, posibil aripilor interioare de protecție (contraaripă), instalate la autocamioane.

Din motive independente de voința sa, Gurschi Elena și Gurschi Vasile nu au putut duce până la capăt intențiile sale criminale de a dobândi și obține posibilitatea reală de a dispune de mijloacele bănești solicitate de Gurschi Elena, pe motiv că SAR „Donaris Group” SA a sistat achitarea despăgubirii în sumă totală de 140.000 lei, până la constatarea tuturor circumstanțelor necesare pentru clarificarea evenimentului declarat.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, la data de 23.12.2016, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Gurschi Elena să fie recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 27, 190 alin. (4) Cod penal și a-i numi pedeapsă cu închisoare pe un termen de 9 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu aplicarea pedepsei complementare privarea de dreptul de a ocupa funcții economico-sociale pe un termen de 2 ani, iar Gurschi Vasile să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 27, 190 alin. (4) Cod penal și a-i numi pedeapsă cu închisoare pe un termen de 10 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu aplicarea pedepsei complementare privarea de dreptul de a ocupa funcții economico-sociale pe un termen de 3 ani.

În motivarea apelului declarat a invocat că:

- instanța de judecată în urma examinării procesului penal de acuzare a inculpaților a dat o apreciere greșită și unilaterală a probelor din dosar, pronunțând o hotărâre de achitare a acestora. Astfel, prima instanță, la judecarea cauzei penale în privința lui Gurschi Elena și Gurschi Vasile a apreciat greșit probele administrate de către partea acuzării, preferând în mod tendențios și nemotivat probele administrate de către partea apărării;

- prima instanță la pronunțarea sentinței nu a luat în considerație cumulul probatoriului administrat legal în faza urmăririi penale, și anume, raportul de constatare tehnico-științific nr. 694 din 14.10.2013, cele constatate fiind confirmate de

către specialistul Melnicenco Nicolae și raportul de expertiză judiciară nr. 1585 din 18.12.2014;

- prima instanță a considerat că, acțiunile inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile cad sub incidența art. 238 Cod penal și în această ordine de idei regăsește în acțiunile acestora componenta infracțiunii date, însă în legătură cu faptul că ultimilor nu le-a fost înaintată acuzarea pe calificativul dat (care de facto este o infracțiune din categoria mai blândă celei imputate numiților), face trimitere și interpretează eronat Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 5 din 19.06.2006 Privind sentința judecătorească, mai mult ca atât nu a luat în considerație și faptul că modificările operate la art. 238 Cod penal (în redacția LP180 din 25.07.14, M0238-246/15.08.14), au avut loc ulterior comiterii infracțiunii de către inculpații vizați;

- dacă prima instanță a considerat necesar a supune criticii concluziile expuse în raportul de constatare tehnico-științific nr. 694 din 14.10.2013, atunci urma a identifica neconcordanțele din acestea începând de la prima audiere a specialistului Melnicenco Nicolae, efectuată de către organul de urmărire penală, până la ultima audiere în instanța de fond;

- nu suportă criticii argumentul instanței de judecată, referitor la faptul că „acuzatorul de stat în rechizitoriu nu a demonstrat exercitarea laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 27, 190 alin. (5) Cod penal”, deși în partea descriptivă a sentinței, însăși instanța stabilește că, acțiunile inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 238 Cod penal, a cărei latură obiectivă și subiectivă (menționată de instanță că a fost demonstrată) este una analogică a celei prevăzute la art. 190 Cod penal;

- instanța de judecată s-a limitat în sentință la descrierea autentică a probelor respective, însă a omis a-i da o apreciere separată. Mai mult, instanța de judecată a omis de a corobora probele date cu declarațiile reprezentatului părții vătămate, a martorilor și cumulul actelor, înscrisurilor așa cum a solicitat procurorul;

- în baza probelor administrate, inculpații Gurschi Elena și Gurschi Vasile din start au avut scopul de a însuși ilegal sume bănești de la partea vătămată, a mușamalizat accidentului rutier, ce s-a produs în alte circumstanțe, prin înșelăciune au pretins intenționat de a primi și a însuși mijloace bănești, ce nu urmau să le revină;

- instanța de fond a pus la baza hotărârii declarațiile inculpaților și a martorilor din partea acestora, conform cărora, deși, aceștia nu au fost martori a evenimentelor investigate, însă cunoșteau circumstanțele faptice ale cazului numai din declarațiile inculpatului Gurschi Vasile;

- un alt temei de casare a sentinței date de către prima instanță, este identificarea greșită a temeiului juridic pus la baza achitării. Invocarea de către instanța de judecată a temeiului respectiv în vederea achitării inculpaților a rămas în sentința contestată fără motivare, adică hotărârea contestată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;

- este neîntemeiată concluzia instanței privind achitarea inculpaților din motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, din moment ce părții vătămate nu i-au fost cauzate daune materiale considerabile, fie lipsa intenției

de cupiditate din partea inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile în privința bunurilor părții vătămate;

- odată ce conform probatoriului administrat legal se constată fără echivoc că, inculpații prin folosirea situației de mușamalizate a actelor, cu date ce nu corespundeau realității, ilegal au pretins și au dorit de a dobândi bunuri (sume bănești) ale Societății de Asigurări - Reasigurări „Donaris - Group” SA, în proporții deosebit de mari (la acel moment, iar în prezent proporții mari), circumstanțe negate categoric de aceștia, dorind realizarea unui drept fictiv de către inculpați pentru a duce în eroare partea vătămată, astfel faptul infracțiunii s-a produs, cât și elementele infracțiunii date sunt întrunite.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2017, a fost admis apelul procurorului, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Gurschi Elena și Gurschi Vasile au fost recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 190 alin. (4) Cod penal, stabilindu-le pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen a câte 7 ani, fiecare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul asigurărilor de daune pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, prima instanță la adoptarea sentinței incorect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, și astfel, eronat a ajuns la concluzia că, în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, inculpații Gurschi Elena și Gurschi Vasile, învinuiți în baza art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, urmează a fi achitați din motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

6. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Salcuțan Andrei în numele inculpaților, la data de 06.07.2017, care a solicitat casarea acesteia cu menținerea sentinței.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 07 noiembrie 2017, a fost admis apelul declarat, casată decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2017 și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a menționat că instanța de apel nu a verificat minuțios probele în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală și nu au fost supuse analizei în coroborare. La baza deciziei adoptate fiind reținute aceleași probe care au fost cercetate de prima instanță și doar enumerate în decizie, neverificând sub toate aspectele hotărârea primei instanțe.

De asemenea, instanța de recurs a constatat că, din conținutul părții descriptive a deciziei instanței de apel nu este clar expusă poziția acesteia, adică pe de o parte instanța conchide că, deteriorările depistate la automobilul de model Toyota Avensis cu n/î XXXXX nu corespund și nu sunt caracteristice unei tamponări într-un copac, în circumstanțele invocate de inculpați, accidentul rutier fiind unul înscenat, iar pe de altă parte instanța de apel indică că nu se pune la îndoială faptul că între automobilul de model Toyota Avensis și copac a avut loc o coliziune, fapt confirmat prin proces-verbal cu privire la contravenție nr. MAI02259681 din 12.09.2013 și prin declarațiile

martorilor Coteț Alexandru și Drăguțan Evgheni..., astfel decizia instanței de apel fiind una contradictorie.

Totodată, instanța de recurs a notat că, în partea descriptivă a deciziei, instanța de apel (pct. 6 a deciziei), a enumerat un șir de probe ce confirmă vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii imputate, printre care sunt declarațiile martorilor Coteț Alexandru, Drăguțan Evgheni, Poparcea Andrei, Gatman Damian, ca ulterior să menționeze contradictoriul, precum că, ... Poparcea Andrei și Gatman Damian sunt în relație de prietenie cu inculpatul Gurschi Vasile și au relatat date despre cele întâmplate din spusele inculpatului, nefiind martori oculari la cele produse, iar declarațiile martorilor (adică Coteț Alexandru, Drăguțan Evgheni) cu privire la cele întâmplate înaintea producerii accidentului rutier la 12.09.2013 ora 00:10 și ulterior acestuia, nu confirmă nevinovăția inculpaților în comiterea tentativei de escrocherie.

Astfel, instanța de recurs a conchis că, instanța de apel nu a soluționat fondul apelului în coraport cu motivele invocate și normele enunțate de procedură penală, nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apel, și nu și-a motivat soluția, prin ce a comis eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

9. În urma rejudecării cauzei, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018, a fost respins apelul declarat de către procuror și menținută sentința.

10. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a considerat că, la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a tras concluzia că fapta inculpaților Gurschi Vasile și Gurschi Elena, nu întrunește elementele infracțiunii. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

În opinia instanței de apel, nici una din probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în ședința primei instanțe și în ordine de apel, nu confirmă vina inculpaților Gurschi Vasile și Gurschi Elena la comiterea infracțiunii imputate lor.

Instanța de apel a menționat că, analizând declarațiile inculpaților Gurschi Vasile și Gurschi Elena, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, le-a apreciat ca fiind veridice, utile, consecvente și în coroborare cu alte probe administrate la dosar, din care se atestă cu certitudine că faptele lor nu întrunesc elementele infracțiunii, deoarece pe parcursul judecării cauzei nu au fost aduse careva probe pertinente, concludente, utile și veridice, care ar corobora între ele și ar demonstra vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii imputate, sau ar combate declarațiile acestora.

Analizând declarațiile reprezentantului părții vătămate Marian Mihail, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, instanța de apel a considerat că acestea nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare, deoarece cele relatate de reprezentant, constituie părerea sa proprie, ce nu indică asupra faptului că

inculpații ar fi comis infracțiunea de escrocherie, mai mult, probe certe, pertinente și concludente care ar confirma deducțiile reprezentantului, la materialele cauzei lipsesc.

Totodată, instanța de apel analizând declarațiile martorului Coteț Alexandru, le-a apreciat ca fiind pertinente și concludente, și care combat cu desăvârșire declarațiile reprezentantului părții vătămate, care a indicat că inculpații au mușamalizat accidentul în speță, ci din contra, din cele relatate de martorul respectiv se atestă cert faptul că accidentul respectiv a avut loc, în locul unde s-a indicat și a suferit pagube, precizându-se că automobilul era suspendat de copac, iar copacul nu s-a rupt din motiv că era gros.

Din declarațiile martorului Draguțan Evgheni, audiat inclusiv în ordine de apel, instanța de al doilea grad de jurisdicție a apreciat că, prin aceste declarații se confirmă faptul că, accidentul declarat de inculpați a avut loc, iar careva circumstanțe ce ar combata declarațiile inculpaților nu relatează, respectiv relatările date nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare, deoarece aceste declarații nu indică sub nici o formă precum că inculpații au prezentat date denaturate, având ca scop comiterea escrocheriei ce li se impută, mai mult, declarațiile acestui martor coroborează cu declarațiile inculpaților. Astfel, martorul indică că automobilul era deteriorat și nu era deplasabil, aceleași declarații fiind oferite și de inculpați, care au indicat că automobilul a fost agățat și tractat.

La fel, instanța de apel analizând declarațiile specialistului Melnicenco Nicolae, le-a apreciat ca fiind utile speței, deoarece din cele relatate de către acesta se desprinde circumstanța ce confirmă că accidentul rutier a avut loc.

Verificând probele scrise administrate la dosar, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, instanța de apel a considerat că, probele prezentare de acuzare poartă un caracter contradictoriu, dat fiind faptul că procurorul pune la baza învinuirii două rapoarte de expertiză, însă din concluzia unuia rezultă că coliziunea dintre automobilul în speță și copacul respectiv nu a avut loc, concluzie care este combătută prin declarațiile inculpaților, dar și a martorilor indicați supra, iar pe de altă parte se indică că coliziunea a avut loc, însă daunele respective au fost cauzate în alte circumstanțe.

În acest context, instanța de apel a relevat declarațiile expertului Melnicenco Nicolae, care fiind audiat în cadrul ședinței de judecată a declarat că, în rezultatul acestei expertize s-a constatat că, automobilul avea două tipuri de deteriorări, partea din mijloc, din dreapta și față a automobilului deteriorările au fost formate în urma contactului dintre copac și automobil la locul accidentului, iar deteriorarea ce a avut loc în partea din spate a fost rezultatul altor circumstanțe și nu în urma acestui accident, prin urmare, circumstanțele constatăte în raportul de constatare tehnico-stiințific nr. 694 din 14.10.2013, nu corespund cu declarațiile expertului Melnicenco Nicolae, făcute în cadrul ședinței de judecată. Prin urmare, s-a reținut că sistemul probator este însoțit de dubii, fiind combătut prin declarațiile inculpaților, dar și prin declarațiile martorilor Poparcea Andrei și Gatman Damian. Declarațiile martorilor din urmă coroborează cu declarațiile inculpaților, certificând faptul producerii

accidentului rutier. Mai mult, declarațiile acestor martori coroborează și cu declarațiile martorilor Coteș Alexandru și Dragușan Evgheni, care fiind cumulate combat învinuirea adusă de acuzare, cât și declarațiile reprezentantului părții vătămate, dar și declarațiile expertului, audiat în ședința instanței de apel.

Astfel, instanța de apel a menționat că, fiind audiat în calitate de expert Țurcan Valerii, acesta a indicat că s-a deplasat la fața locului, a examinat locul accidentului, în urma cercetării a stabilit că lipsesc urme de contact. A examinat automobilul, ce era dezasamblat parțial. La automobil lipseau careva piese, unica piesă pe care a rămas urma de contact era capota, ce a fost dusă la locul accidentului pentru a fi efectuată analiza comparativă. La momentul examinării nu au fost depistate careva urme caracteristice accidentului rutier, inclusiv depuneri de vopsea, zgârâieturi caracteristice contactului cu automobilul.

Prin urmare, instanța de apel analizând aceste declarații, le-a apreciat ca fiind confirmatoare în partea comiterii accidentului rutier, ceea ce se deduce indirect, deoarece expertul indică că unica probă ce ar indica la comiterea accidentului rutier este capota, însă la locul comiterii accidentului nu s-au depistat careva urme, iar în astfel de circumstanțe declarațiile expertului nu pot fi puse la baza condamnării. Lipsa urmelor accidentului rezidă din faptul că, examinarea a fost efectuată cu mult după comiterea accidentului, aceste stări de fapt fiind combătute prin declarațiile inculpaților și a martorilor, care au fost examinate și apreciate mai sus, iar din declarațiile martorilor audiați în ședința de judecată se atestă că automobilul a suferit și alte defecte, nu doar cele indicate de expert.

Instanța de apel a specificat că, acuzatorul de stat înaintând învinuirea inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile, punând în sarcina acestora comiterea tentativei de escrocherie, prin probele prezentate nu a demonstrat prezența laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal.

Subsidiar s-a menționat că, în cadrul examinării cauzei, nu s-a constatat și nu a fost demonstrat prin probe pertinente, concludente și utile că, Gurschi Elena și Gurschi Vasile, au avut intenția de a dobândi prin înșelăciune banii de la compania de asigurare, dat fiind faptul că din materialele cauzei penale și anume din procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI02 259681 din 12.09.2013, s-a stabilit cu certitudine că Gurschi Vasile la data de 12.09.2013 ora 00:10, aflându-se pe traseul L-54 s. Bulboaca-Anenii Noi 82 m. până la C/F, conducătorul auto deplasându-se pe drum nu a ținut cont de condiții rutiere, traseu umed și situația rutieră, apariția unui obstacol (câine), astfel a derapat de pe traseu tamponându-se în copac, automobilul soldat cu pagube materiale considerabile, pățimași nu sunt.

Mai mult, Gurschi Vasile a fost sancționat conform art. 242 alin. (2) Cod contravențional, cu amendă în mărime de 50 u.c., ceea ce constituie 1.000 lei și cu 6 puncte de penalizare.

În susținerea poziției sale, instanța de apel a remarcat și prezența procesului-verbal de cercetare a locului accidentului rutier, din care reiese că pe traseul L-54 s. Bulboaca - Anenii Noi, 82 m., până la trecerea la nivel cu calea ferată, a avut loc accident rutier și anume automobilul de model Toyota n/î XXXXX, este tamponat într-

un copac în afara carosabilului cu partea din față mijloc unde a fost deteriorată capota, bara de protecție, parbriz aripile. La fel, fiind anexată și schița accidentului rutier din data de 12.09.2013 (f.d. 191-201 v. 1).

Din probele indicate, analizate și apreciate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, instanța de apel a stabilit că, a avut loc accidentul rutier, pentru ce Gurschi Vasile a fost sancționat contravențional, procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI02 259681 din 12.09.2013 și actele care au fost întocmite la locul accidentului pentru a se constata comiterea contravenției prevăzute de art. 242 alin. (2) Cod contravențional.

Astfel, s-a dedus că accidentul rutier a avut loc în condițiile stabilite de către agentul constatator prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI02 259681 din 12.09.2013, schița accidentului și procesul-verbal de cercetare a locului accidentului rutier.

De către instanța de apel a fost notat și acel fapt că, raportul de expertiză prezentat la caz de către partea acuzării este unul incomplet, iar pentru soluționarea întrebărilor care au rămas fără răspuns de către organul de urmărire penală nu au fost întreprinse careva acțiuni de a le soluționa, nefiind efectuată nici măcar reconstituirea faptei la fața locului accidentului rutier, în vederea soluționării complete a tuturor circumstanțelor accidentului rutier produs.

A fost reținut de către instanța de apel că, odată ce expertul a indicat că daunele menționate au avut loc în alte circumstanțe, organul de urmărire penală nu a întreprins careva măsuri în vederea stabilirii dacă automobilul „Toyota Avensis” cu n/î XXXXX, ar fi fost implicat în alte accidente, prin urmare actul de învinuire prezentat de acuzare are la bază doar depozițiile și părerile colaboratorului companiei de asigurări, precum și două rapoarte de expertiză, care sunt superficiale, însoțite de dubii, respectiv aceste stări de fapt nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare.

Subsecvent, instanța de apel a menționat că, acuzatorul de stat, în actul de învinuire a dedus că inculpații au acționat cu intenție, însă, din materialele cauzei nu se atestă probarea laturii subiective a infracțiunii imputate, ce se caracterizează prin intenție directă. Motivul infracțiunii în cauză constă, în principal, în interesul material, astfel, acuzarea nu a demonstrat intenția inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile, că au avut tentativa de a dobândi ilicit bunurile altei persoane, prin înșelăciune, săvârșite în proporții deosebit de mari, respectiv nu poate fi vorba despre intenția de a dobândi ilicit bunurile altei persoane, atâta timp cât inculpatul s-a adresat în baza contractului/poliției CSK2013-01-0420, din care rezultau obligații de la compania de asigurări către Gurschi Elena, în special în cazul comiterii de accidente.

Mai mult, organul de urmărire penală imputează infracțiunea de escrocherie lui Gurschi Elena, bazându-se pe faptul că aceasta a depus la compania de asigurări declarația de daune nr. 2301-2013 din 25.09.2013, însă acuzarea nu a luat în calcul faptul că declarația menționată nu a fost semnată de Gurschi Elena, ci de Gurschi Vasile, prin urmare și această circumstanță denotă superficialitatea efectuării urmăririi penale.

Finalmente, instanța de apel a ajuns la concluzia că, fapta inculpaților Gurschi

Elena și Gurschi Vasile nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. art. 190 alin. (5) Cod penal.

11. Decizia instanței de apel este atacată, la data de 05 octombrie 2018, cu recurs ordinar de către procuror, care solicită casarea acesteia, cu rejudecarea cauzei în instanța de apel, de către un alt complet de judecată.

În motivarea recursului ordinar procurorul invocă:

- decizia contestată este neîntemeiată, deoarece instanța de apel având dreptul să reformeze sentința atacată, nu a supus reaprecierii probele administrate în cauza penală, astfel încât a mers pe ideea preconcepută a primei instanțe, care a statuat nevinovăția inculpaților;

- achitându-i pe inculpați, instanțele de fond s-au bazat doar pe declarațiile acestora, fără a lua în considerație toate probele acuzării, apreciindu-le eronat, fiind respinse fără o motivare pauzibilă bazată pe probe ce ar combate învinuirea imputată inculpatului, astfel încălcând prevederile art. 101 Cod de procedură penală;

- instanța de apel nu a luat în considerație declarațiile reprezentantului părții vătămate Marian Mihail, martorilor, specialistului Melnicenco Nicolae, expertului Țurcan Valerii, cât și probele scrise administrate la dosar și menționate în hotărârea contestată;

- din cumulul de probe administrat la dosar se constată că în acțiunile inculpaților se regăsesc modalitățile de tentativă la săvârșirea infracțiunii de escrocherie în proporții mari;

- deși, inculpații neagă mușamalizarea accidentului rutier, acesta fapt se confirmă cu certitudine prin raportul de constatare tehnico-științifică nr. 694 din 14.10.2013 și raportul de expertiză judiciară nr. 1585 din 18.12.2014, rezultatele cărora au fost confirmate în cadrul ședinței instanței de apel prin declarațiile specialistului Melnicenco Nicolae și a expertului Țurcan Valerii;

- reieșind din conținutul raportului de constatare și raportului de expertiză, precum și declarațiile specialistului Melnicenco Nicolae și a expertului Țurcan Valerii, se conchide că deteriorările depistate la automobilul de model Toyota Avensis, cu n/î XXXXX, nu corespund și nu sunt caracteristice unei tamponări într-un copac, în circumstanțele invocate de inculpați, accidentul rutier fiind unul înscenat.

În drept, recursul este întemeiat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

12. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei de aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente:

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În particular avându-se în vedere recursul ordinar, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic

inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, când eroarea admisă nu poate fi corectată la această etapă a procedurilor.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri contradictorii și nemotivate.

Totodată, Colegiul evidențiază și prevederile art. 414 Cod de procedură penală, în care se stipulează asupra căror chestiuni de fapt și de drept urmează să se expună instanța, la etapa judecării cauzei în procedura de apel.

În particular, la chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În acest context este relevant de specificat că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Așadar, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urma să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze niște concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpaților și încadrarea juridică a faptei săvârșite de către aceștia, în cazul stabilirii culpei.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Reieșind din sumarul recursului declarat, se constată că autorul îl întemeiază în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, invocând următoarele cazuri de casare: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Criticele recurentului, în esență, se referă la faptul că instanța de apel a menținut soluția de achitare adoptată de către prima instanță în privința inculpaților, fără o apreciere

corespunzătoare a totalității probelor administrate la caz, care în opinia acuzatorului confirmă vinovăția inculpaților în fapta imputată și în lipsa oferirii răspunsurilor argumentate asupra unor argumente esențiale invocate.

Verificând criticile expuse de recurent, în raport cu lucrările cauzei, Colegiul penal lărgit constată că acestea sunt întemeiate, deoarece instanța de al doilea grad de jurisdicție nu a judecat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând în cele din urmă o soluție insuficient motivată, în partea achitării inculpaților de sub învinuirea adusă acestora, în raport cu cumulul de probe administrat la caz. Astfel, în opinia Colegiului penal lărgit, de către instanța de apel au fost formulate concluzii pripite, fără a dezbate unele probe, care în opinia părții acuzării confirmă vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii de tentativă de escrocherie și fără a se expune asupra tuturor argumentelor invocate în apelul declarat, iar prin aceasta, *inter alia*, fiind încălcată obligația instanței de motivare a hotărârii judecătorești, care face parte din setul garanțiilor subsecvente procesului echitabil, fapt prin care s-a admis eroarea de drept prescrisă de pct. 6) din art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

Pentru a statua asupra acestei concluzii, Colegiul evidențiază într-un prim aspect faptul, că principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se referă la vinovăția sau nevinovăția persoanei deferite judecării în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriu. Prin urmare, atunci când unei persoane i se impută săvârșirea unei fapte penale și i se aduce o acuzație în acest sens, aceasta trebuie să fie bazată pe probe pertinente, veridice și concludente, care ar dovedi, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost comisă anume de inculpat. Pentru a conchide asupra celor expuse, probatoriu administrat în cauză urmează a fi apreciat după intima convingere a judecătorului, care trebuie să se bazeze pe prevederile legii procesual-penale și pe analiza coroborată a tuturor probelor sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Efectuând o analiză a deciziei instanței de apel, prin prisma celor invocate pentru a fi verificate la acea etapă de control judiciar, se deduce că aceasta nu cuprinde relevarea unor considerente suficient argumentate, în vederea respingerii probatoriului pus la baza înaintării învinuirii inculpaților de comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, ținând cont de toate probele administrate la caz și prin prisma motivelor invocate în apelul declarat de procuror.

Astfel, în speță, este necesar ca în mod judicios, cu o argumentare temeinică și suficientă, să fie rezolvate problemele de drept apărute în cadrul judecării, cu excluderea contradicțiilor și incertitudinilor existente, având în vedere că, lipsa unei motivări corespunzătoare dintr-o hotărâre judecătorească afectează grav echitatea acestei proceduri.

Verificând asupra principiului respectării normelor prevăzute la alin. (5) art. 414 și pct. 8) alin. (1) art. 417 Cod de procedură penală, Colegiul constată că, potrivit rechizitoriului inculpații au fost învinuiți de către organul de urmărire penală de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal și anume – *tentativă de escrocherie, adică acțiunea intenționată îndreptată nemijlocit spre dobândirea*

ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune, săvârșită de două persoane, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari.

Prima instanță, în speța dată, i-a achitat pe inculpații Gurschi Elena și Gurschi Vasile de învinuirea comiterii infracțiunii imputate, pe motiv că fapta acestora nu întrunește elementele infracțiunii.

Procurorul nefiind de acord cu sentința adoptată, a contestat-o cu apel invocând ca argumente de bază faptul că prima instanță la judecarea prezentei cauze nu a ținut cont de concluziile raportului de constatare tehnico-științific nr. 694 din 14.10.2013, întocmit de specialistul Melnicenco Nicolae, fiind neglijate și constatările expertizei judiciare nr. 1585 din 18.12.2014, pe care partea acuzării le consideră ca probe veridice, utile și pertinente în susținerea învinuirii înaintate inculpaților. De asemenea, procurorul a criticat și raționamentele primei instanțe, care deși a considerat că fapta inculpaților este incidentă încadrării juridice în baza art. 238 Cod penal, în cele din urmă a conchis că ultimii urmează a fi achitați din motivul lipsei în acțiunile acestora a elementelor infracțiunii imputate conform rechizitoriului.

În urma dispunerii de către instanța supremă de a rejudeca cauza în ordine de apel, instanța ierarhic inferioară în hotărârea adoptată a conchis de a respinge apelul declarat de procuror și a menține sentința de achitare în privința inculpaților.

Verificând temeinicia concluziilor făcute de către instanța de apel, în susținerea soluției adoptate de către prima instanță, prin prisma argumentelor invocate de către procuror, Colegiul atestă că, instanța de al doile grad de jurisdicție a efectuat o analiză incompletă și părtinitoare a probelor, fără a fi desfășurată o sinteză a probelor în cumul, fiind acordată importanță doar celor ce indică la comiterea accidentului declarat de către inculpați.

Din lucrările dosarului, Colegiul penal lărgit reține că, partea acuzării și-a întemeiat învinuirea prezentând ca probă principală raportul de constatare tehnico-științific nr. 694 din 14.10.2013, din care rezultă că o parte esențială a deteriorărilor automobilului asigurat au fost cauzate în alte circumstanțe, decât în cele indicate de inculpați, la intentarea procedurii de despăgubire în urma accidentului rutier (f.d. 60-65 v. 1; f.d. 74-79 v. 2).

În aceeași ordine de idei, partea acuzării a adus ca probă și constatările din raportul de expertiză judiciară nr. 1585 din 18.12.2014, unde în pct. 6-7 al acestui raport este indicat că, *prin examinarea automobilului de model „Toyota Avensis” cu n/î XXXXX a fost stabilit, că în locul aflării deteriorărilor pe capotul și pe bara de protecție nu sunt prezenți indici traseologici (urme) caracteristice pentru contactul cu un copac. Așadar, pe suprafața automobilului nu sunt prezente urme care după forma lor ar coincide cu relieful (desenul) scoarței copacului. De asemenea, deteriorarea capotului, după dimensiuni și forma sa, nu coincide cu forma trunchiului copacului (imaginea nr. 7, 8 din anexa nr. 1). Reieșind din cercetările efectuate, este posibil de constatat că la momentul examinării pe automobilul de model „Toyota Avensis” cu n/î XXXXX și pe copacul, care este indicat în schița accidentului rutier din 12.09.2013, nu sunt prezenți careva indici traseologici (urme) de contact între aceștia* (f.d. 217-218 v. 1).

Reieșind din declarațiile date de către reprezentantul părții vătămate Marian Mihail, făcute inclusiv în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, acesta a menționat că în urma propriei analize a celor relatate de solicitanții despăgubirii, la caz inculpații, în raport cu automobilul examinat și locul producerii accidentului, a ajuns la concluzia că accidentul de bază a fost produs în alte circumstanțe, invitând pentru clarificări și un expert pentru a face concluzii (f.d. 125 v. 3).

Instanța de recurs menționează că, în prezenta speță nu a fost pus la îndoială faptul că automobilul de model „Toyota Avensis” a avut o coleziune cu un copac pe traseul Anenii Noi – Bulboaca, fapt confirmat prin procesul-verbal cu privire la contravenție din 12.09.2013 și prin declarațiile martorilor Coteș Alexandru și Drăgușan Evgheni, însă, precum invocă partea acuzării acest accident rutier a fost de o amploare mult mai mică, decât un alt presupus accident în care a fost implicat automobilul menționat și în rezultatul căruia a fost grav avariat, fapt ce a determinat întocmirea unui plan criminal bine chibzuit de către inculpați, cu repartizarea rolurilor între ei pentru a dobândi prin înșelăciune suma despăgubirii de la compania asigurator. Așadar, instanța de apel urma să analizeze minuțios în cauza deferită judecării, incidența sau confirmarea modului imputat de comitere a infracțiunii de escrocherie, prin prisma conținutului probelor administrate la caz, ceea ce nu a fost efectuat cu suficientă amplitudine.

Mai mult ca atât, Colegiul notează că, în apelul declarat acuzatorul a invocat argumente referitor la dezacordul cu raționamentele contradictorii indicate în sentință, în partea ce se referă la posibila încadrare juridică a acțiunilor inculpaților, conform art. 238 Cod penal, concluzionându-se în cele din urmă de a-i achita pe aceștia, din lipsa componentei de infracțiune. Însă, instanța de apel în hotărârea adoptată a omis de a se expune asupra acestor critici, lăsându-le fără o careva argumentare, ceea ce în opinia Colegiului penal indică la nerezolvarea fondului apelului, constituind o eroare de drept incidentă pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Reieșind din argumentele puse de către instanța de apel la baza adoptării soluției de menținere a sentinței de achitare în privința inculpaților, fără a fi combătute temeinic criticile expuse în apel, inclusiv și la probele evidențiate de partea acuzării, în opinia căreia confirmă învinuirea imputată, Colegiul penal lărgit apreciază concluziile despre nevinovăția lui Gurschi Elena și Gurschi Vasile în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, ca fiind unele pripite și fără o analiză coroborată a probelor administrate, inclusiv cele ale părții acuzării.

În opinia Colegiului, instanța de apel nu a verificat toate aspectele învinuirii, iar probele nu au fost minuțios analizate, astfel încât instanța de judecată să facă concluzii certe asupra chestiunilor importante pentru cauză și anume, dacă în urma acțiunilor infracționale ale inculpaților a fost comisă o tentativă de escrocherie, precum a fost indicat în rechizitoriu. Așadar, instanța de apel, urma să verifice toate probele, inclusiv cele indirecte, să analizeze cu atenție argumentele invocate în apelul declarat de către procuror, astfel încât să fie date răspunsuri lămurite la criticile expuse în cererea de apel, respectiv să verifice atent încadrarea juridică a acțiunilor inculpaților, în cazul în

care se ajunge la concluzia despre vinovăția acestora, ceea ce nu s-a realizat în deplină măsură la judecarea cauzei în ordine de apel.

Astfel, Colegiul statuează că, decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență în partea motivării soluției adoptate, nefiind oferite răspunsuri la toate argumentele expuse împotriva sentinței adoptate, ceea ce este incident cazului de casare invocat de recurent și prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Pe cale de consecință, erorile admise de către instanța ierarhic inferioară nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit conchide de a admite recursul ordinar declarat la caz, iar decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecători, pentru adoptarea unei soluții întemeiate, cu respectarea prevederilor legale.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în apelul declarat în prezenta speță; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în prezenta cauză, în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea o evaluare convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile în decizia adoptată, inclusiv în partea încadrării juridice a faptei săvârșite de către inculpați, în cazul în care va fi stabilită vinovăția acestora; ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

13. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Se admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018, în cauza penală în privința lui **Gurschi Elena Xxxxx** și **Gurschi Vasile Xxxxx**, și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la data de 18 aprilie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Victor Boico

Nadejda Toma

Anatolie Țurcan

Dumitru Mardari